ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.11.2017 г.
SWD(2017) 382 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

Регламент (ЕС) № .../... на Комисията

за установяване на насоки за електроенергийното балансиране

{C(2017) 7774 final} - {SWD(2017) 383 final}

Обобщение

Оценка на въздействието на Регламента на Комисията за установяване на насоки за електроенергийното балансиране

А. Потребност от действия

Защо? Какъв е проблемът, по който се вземат мерки?

Механизмите за балансиране не са чисто технически въпрос за осигуряване на стабилност на системата, а оказват значителни въздействия върху търговията и съответно върху конкуренцията. Когато операторите на преносни системи (ОПС) се намесват, за да уравновесят (балансират) търсенето и предлагането (т.е. потреблението и производството), те често установяват недостатъчна конкуренция при предоставянето на услуги по балансиране поради малкия брой доставчици, които могат да осигурят такъв баланс. Липсата на конкуренция се дължи на начина, по който се определят цените на балансиращата енергия, и на недостатъчното използване на презграничната преносна способност (т.е. разпокъсани национални балансиращи пазари). И до днес съществуват големи разлики между цените на балансиращата енергия в Европа и липсват ефективни правила, които да осигуряват възможност за ефективно използване на презграничната преносна способност за балансиране. Сегашните методи, използвани за задействане на балансираща енергия, не осигуряват възползване от целия потенциал на електроенергийната мрежа и водят до непълно използване на разполагаемата мощност. Сегашните цени на балансиращата енергия невинаги отразяват оскъдността и възнаграждават гъвкавостта.

Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива?

За осигуряването на нарастващи количества електроенергия от възобновяеми източници, по-конкретно от вятърни генератори, и други промени за постигане на нисковъглеродна икономика е необходимо електроенергийната система да може да обединява по-непостоянни и по-децентрализирани производствени източници. Очаква се с предложения акт за изпълнение **да се осигури равновесие между търсенето и предлагането на електроенергия при възможно най-ниски разходи** за клиентите, така че да бъде довършено обединението на вътрешния пазар на електроенергия.

Каква е ползата от действието на равнището на ЕС?

Предложените мерки са предназначени за преодоляване на проблема с недостатъчното използване на европейската електропреносна мрежа чрез подобрение на съгласуването, хармонизацията и прозрачността на балансиращите пазари, **максимизиране на използването на разполагаемата презгранична преносна способност** за балансиране и същевременно засилване на сигурността на системата и обединението на електроенергийните пазари с цел **насърчаване на конкуренцията**. Освен това ще бъде постигната минимална степен на хармонизация с цел завършване на обединението на вътрешния електроенергиен пазар, а прилагането на правилата се оставя на ОПС и националните регулаторни органи (НРО).

Б. Решения

Какви законодателни и незаконодателни варианти за действие са разгледани? Има ли предпочетен вариант? Защо?

Функционирането на балансиращите пазари би могло да се подобри чрез преодоляване на причините за липсата на конкуренция за услугите по балансиране, а именно:

- чрез хармонизация на методиката за ценообразуване за балансиращата енергия; както и
- чрез използване на презграничната преносна способност за обмен на балансираща енергия.

За тази цел се разглеждат следните варианти за действие:

- **Базов вариант: без допълнителни действия от страна на ЕС**
- **Вариант 1: хармонизация на методиката за ценообразуване за балансиращата енергия**
  - **Вариант 1.А:** методика на плащане по най-високата приета офертна цена (pay-as-cleared)
  - **Вариант 1.Б:** методика на плащане на всеки спечелил оферент по предложената от него цена (pay-as-bid)
- **Вариант 2: използване на презграничната преносна способност за обмен на балансираща енергия**
  - **Вариант 2.А:** *само* презграничен обмен
  - **Вариант 2.Б:** презграничен *и* национален обмен
  - **Вариант 2.В (отхвърлен)** създаване на регионални регулирани организации, които да изпълняват задачите на наднационални балансиращи оператори

Оценката показа, че вариант 1.А е предварително условие за задействането на някой от подвариантите на вариант 2 и следователно вариант 1.А и подвариантите на вариант 2 са взаимно допълващи се. Въпреки че от вариант 2.В се очаква да донесе най-големи ползи, в момента в Третия енергиен пакет няма разпоредба, която да послужи като правно основание за този вариант, и поради това бе решено да не се работи по него.

Оценката показа, че **вариант 2.Б в съчетание с вариант 1.А** е най-подходящият избор за постигане на целите на предложението. Този избор означава методика на плащане по най-високата приета офертна цена за балансиращата енергия, стандартизация на балансиращите продукти и създаване на общоевропейски платформи за балансиране с цел улесняване на съгласуването на експлоатационните процедури между ОПС. Това съгласуване се основава на понятието за отговорности на местно равнище в отделните зони за балансиране, които се състоят от една или повече контролни зони, но не обхващат непременно повече от една държава членка. Следователно подходът е съобразен със сегашните принципи на експлоатационната сигурност.

Кой подкрепя отделните варианти?

Повечето заинтересовани лица се изказват в полза на прилагането на методика на плащане по най-високата приета офертна цена заедно с обвързващи разпоредби за презграничния *и* националния обмен на балансираща енергия. През март 2016 г. на Форума във Флоренция бе подчертано колко са важни балансиращите пазари за един обединен и добре функциониращ вътрешен енергиен пазар, а Комисията бе насърчена бързо да представи на държавите членки Регламента за установяване на насоки за електроенергийното балансиране.

В. Въздействие на предпочетения вариант

Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай – от главните варианти)?

Вариант 2.Б в съчетание с вариант 1.А може да осигури **значителни ползи от гледна точка на благосъстоянието** чрез по-ефективно използване на европейската електропреносна инфраструктура, което ще доведе до по-висока ликвидност и засилена конкуренция. С предложените мерки се спомага за насочване на инвестициите в генериращи мощности към местата, където те са най-ефективни и водят до понижение на нуждата от инвестиции в разширение на електроенергийната мрежа или в резервни мощности заради генериращите съоръжения с непостоянен режим на работа.

При вариант 2.Б на ОПС се разрешава не само да уравняват (прихващат) дисбалансите си, но и да обменят стандартни балансиращи продукти. Обменът на стандартни балансиращи продукти води до използване на ресурсите при по-висока ефективност на разходите: най-скъпите от всички разполагаеми единици се използват за понижаване на мощността, а най-евтините осигуряват повишаване на мощността. Съчетаното въздействие на уравняването на дисбалансите и презграничния обмен на балансираща енергия води до икономии от **около 479 милиона евро годишно** в сравнение с базовия вариант. Само при вариант 2.В може да се постигнат почти всички тези ползи, а вариант 2.А не осигурява това.

Какви са разходите при предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай – при главните варианти)?

Общите разходи при изпълнение на вариант 2.Б в съчетание с вариант 1.А се свързват с два основни аспекта. Първата група разходи са свързани с разработването на общ технически регулатор, както и процедура по уреждане и система за уравняване на дисбалансите. Втората група разходи се отнасят до създаването на общоевропейски платформи за балансиране, в т.ч. установяването на разпоредби за процедурата по клиринг и алгоритъма, разполагането върху сървъри и поддръжката. Разходите при вариант 2.Б са между **76,1 и 96,4 милиона евро** разходи за развойна дейност и между **1,8 и 4,6 милиона евро** годишно допълнителни оперативни разходи. Възможно е за заинтересованите лица да възникнат допълнителни разходи поради промяната на някои процедури в новата система, но и икономии на разходи, тъй като в цяла Европа ще има повече хармонизирани продукти и услуги.

Какво е въздействието върху МСП и конкурентоспособността?

С Регламента ще се улесни участието на възобновяемите енергийни източници и оптимизацията на потреблението на балансиращите пазари. Очаква се да бъде повишена бъдещата конкурентоспособност на доставчиците на технологии от ЕС, например производителите на електрическо и електронно оборудване, които са главно малки и средни предприятия (МСП).

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?
Сред целите на Регламента е да се подобри съгласуваността между ОПС чрез създаване на по-прозрачни и хармонизирани правила. Очаква се това да доведе до намаление и опростяване на участието на балансиращия пазар.
Ще има ли друго значително въздействие?
Не очакваме друго значително въздействие.
Пропорционалност?
Вариант 2.Б в съчетание с вариант 1.А води до равновесие между повишаването на общата конкурентоспособност, ефективност и надеждност на електроенергийните пазари и осигуряването на преход към нисковъглеродно производство на електроенергия, от една страна, и насърчаването на европейското сътрудничество и оставянето на възможност за гъвкавост при прилагането на национално равнище.
Г. Последващи действия
Кога ще бъде извършен преглед на приетите мерки?
В Регламента се съдържат специални разпоредби за наблюдение върху резултатността на предложените мерки. Въз основа на наблюдението и отчитайки по-нататъшното развитие на електроенергийните пазари и създаването на общоевропейски платформи за балансиране, Комисията може да реши да измени предложения регламент след време. С Регламент (ЕО) 714/2009 изрично се предвижда правото на заинтересованите лица да предлагат такива изменения.